

Kogarasu maru

Ma egy kissé különös, ugyanakkor a japán kardfejlődés szempontjából rendkívüli történelmi jelentőséggel bíró sugatát szeretnék bemutatni: ez a *kissaki-moroha-zukuri* néven ismert forma.

Ez egy olyan különleges geometriai kialakítás, amelyet a közismertebb nevén *Kogarasu Maru*-ként, vagyis a „Kis Hollóként” ismerhetünk – egy híres *tachi*, amely a 8. századból származik, és a legendás kardkovács, *Amakuni Yasutsuna* munkája.

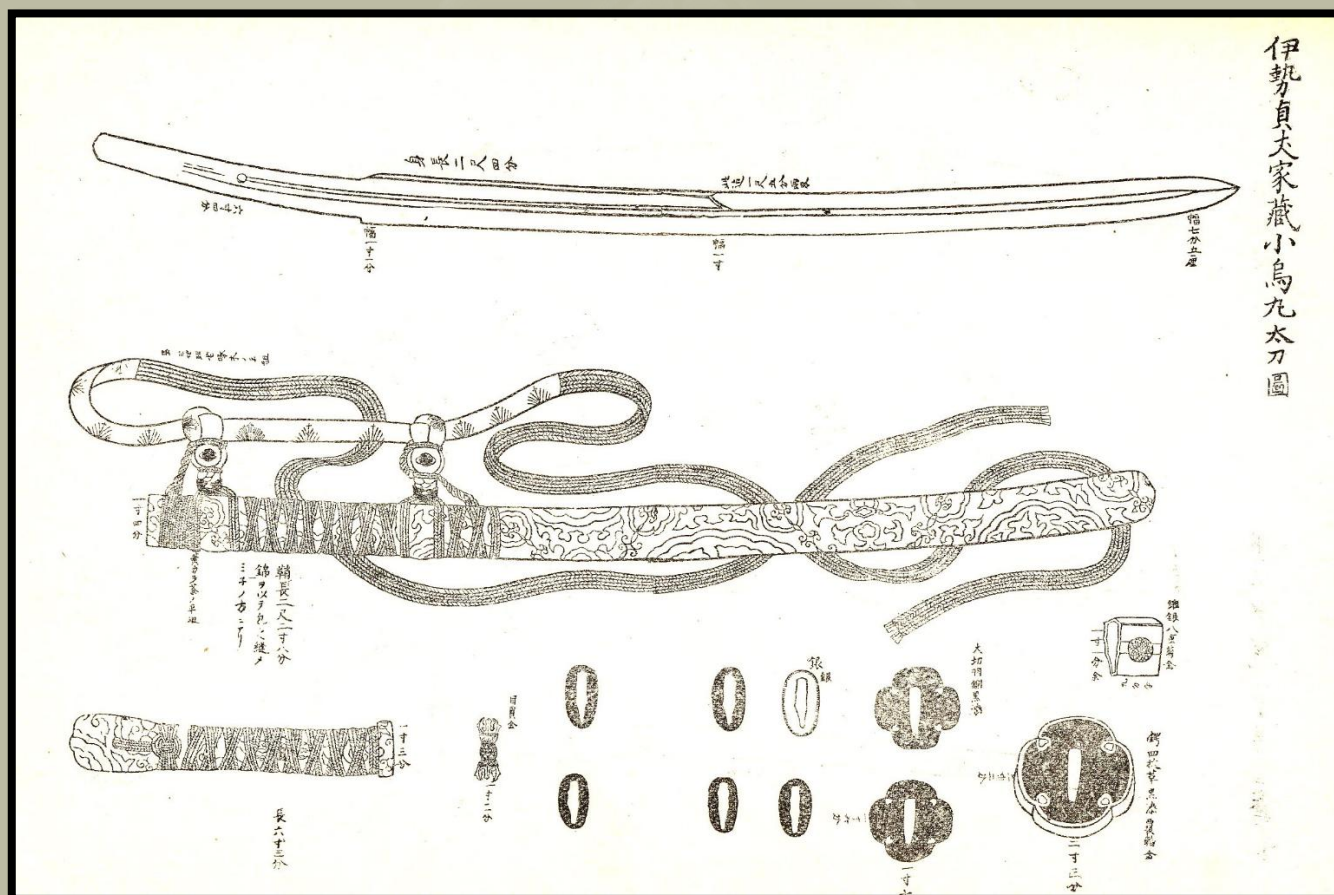
Fontos megjegyezni, hogy amikor a *Kogarasu Maru*-ról beszélünk, akkor nem egy általános *sugata*-típusról, hanem egy konkrét történelmi példányról van szó, amely azonban archetípusként szolgált egy későbbi, különleges pengeformához.

A *Kogarasu Maru* formája a kínai *jian* (*Ken*) kardra emlékeztet, vagy – európai szemmel nézve – akár egy pallosra is hasonlíthat. A penge mindkét oldalán él van, de csak az egyik él fut végig teljesen a penge teljes hosszán, míg a másik oldalon csupán a hegy (*kissaki*) rész van kiélezve, innen ered az elnevezés: *kissaki-moroha-zukuri* – azaz "kétélű forma a hegytől".

Az élezetlen oldal gyakran egy hosszanti horonnyal, a *koshi-hi*-vel van díszítve, amely a penge alsó részétől indul, és felfelé halad, amit gyakran kísér egy kisebb, párhuzamos horony is, a *soe-hi*.

Ez a forma a klasszikus *tachi* és a korai kardformák közötti átmenetet képviseli, és kivételes ritkasága, különleges felépítése miatt ma is lenyűgözi a kardok és a japán harcművészetek iránt érdeklődőket.

Miért alakították ki ezt a kardot ilyen különleges formában?

Ahhoz, hogy erre a kérdésre választ adhassunk, vissza kell ugranunk néhány száz évet az időben – egészen a 700-as évekig. Ebben az időszakban a Japánban gyártott kardok még szinte teljes mértékben megegyeztek a kínai kardokkal. Valójában nemcsak a formák és stílusok, hanem az acél és maguk a kész kardok importja is általános gyakorlat volt Japánban.

A *moroha-zukuri* stílusú kard – amelynek legismertebb példája a *Kogarasu Maru* – egy ilyen, kínai mintára készült kardtípus inspirációján alapult. E korai kardok még egyenes pengéjük voltak, ahogy azt a kínai *jian* kardoknál láthatjuk.

A változás azonban a Tang-dinasztia bukása után következett be. Ezt követően Japán fokozatosan eltávolodott a kínai hatásoktól, és elindította saját, független kardfejlődési útját.

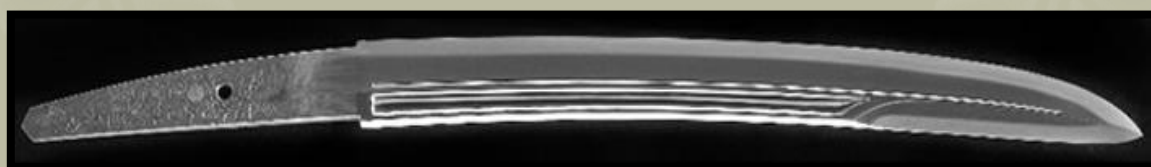

18-19. századi egykezes *jian* és hüvelye

Ennek során nemcsak a kardok geometriáját és arányait kezdték újraértelmezni, hanem hatalmas előrelépést tettek az acéolvasztási és differenciált hőkezelési technikák terén is.

Ez utóbbi – a japán kardművesség egyik legnagyobb vívmánya – volt az a tényező, amely lehetővé tette a kardok ívelt formájának kialakulását. Ez az ív, amely ma már szinte elválaszthatatlan a japán kard fogalmától, nem csupán esztétikai döntés volt, hanem gyakorlati és technológiai fejlődés eredménye. Az ívelt penge kedvezőbb volt a lóháton való használatra, nagyobb vágóerőt biztosított, és gyorsabban előhúzzhatóvá tette a kardot.

Így a *kissaki-moroha-zukuri* forma – mint a fejlődés egyik kulcspillanata – átmeneti hidat képez a régi kínai minták és a klasszikus japán *tachi*, majd *katana* kialakulása között.

A fenti képen látható *tantō* ugyanebben a *kissaki-moroha-zukuri* geometriában készült. Érdekes megfigyelni, hogy a görbület kivételével a penge arányai közelebb állnak az ősi kínai kardok méreteihez, különösen, ha a hátsó él kialakítására pillantunk. A penge ezen részének élesített szakasza az idő múlásával fokozatosan hosszabb lett, és ez a jelenség – talán kissé meglepő módon – a modern reprodukciókon is megfigyelhető.

A mai esztétikai célú kardkészítők gyakran túlhangsúlyozzák ezt a hátsó élt, sokkal inkább, mint amennyire azt a fegyver céljára szánt eredeti példányokon tették.

És valóban: ez a hátsó él éles, igaz? Igen. Modern harcművészeti szempontból, különösen, amikor a *noto* (a kard visszacsúsztatása a hüvelybe) technikáját hajtjuk végre, és a penge áthalad a *koiguchi* (a hüvely nyílása) előtt, ez az élesített hátsó él problémát okozhat. A gyakorlat során ez akár kényelmetlenséget, sőt, kisebb sérüléseket is okozhat.

Noto

Hagyományosan a penge hátsó élét részben élesítették, ami technikai kihívást jelentett a *noto* végrehajtásánál. Ezért a modern kardkészítők gyakorlati szempontból – és nem utolsósorban költséghatékonysági okokból – bizonyos változtatásokat vezettek be. A legszembetűnőbb módosítások közé tartozik, hogy a kardokat nem *tachi*-, hanem *katana*-szereléssel látják el, valamint a hátsó élt meghagyják, de nem élezik ki.

Ez az ún. "hamis él" (*mune-zukuri*) nemcsak biztonságosabbá teszi a gyakorlást, hanem egy másik funkciót is betölt: segít a penge súlyelosztásának optimalizálásában. A kard súlypontja közelebb kerül a tsubához (keresztvas), így a fegyver jobban kiegyensúlyozott, könnyebb és fürgébben mozgatható. Egyesek szerint ez a típus *nokubi-zukuri* stílusra emlékeztet, amely szintén kedvez a gyors, kontrollált mozgásnak.

